

NIEZALEŻNE ZRZESZENIE STUDENTÓW

Cyfryzacja na polskich uczelniach

Raport Centrum Analiz NZS

Warszawa 2019

Niezależne Zrzeszenie Studentów
ul. Krakowskie Przedmieście 20/22 lok. 21
00-325 Warszawa

Spis Treści

WSTĘP	03
METODOLOGIA BADANIA	06
ANALIZA WYNIKÓW	08
METRYCZKA	24
ZAKOŃCZENIE	29
AUTORZY	33

WSTĘP

Cyfryzacja na polskich uczelniach

Raport Centrum Analiz NZS

NIEZALEŻNE ZRZESZENIE STUDENTÓW

WSTĘP

Nie ulega wątpliwości, że żyjemy w dobie postępującego rozwoju technologicznego. Jego tempo jest tak szybkie, że nierzadko sami za nim nie nadążamy. Internet ułatwia i przyspiesza nasze funkcjonowanie dzięki błyskawicznemu dostępowi do informacji i wiedzy, a także wysokiej jakości usługom, które możemy zamówić lub załatwić całkowicie online. Dzięki smartfonom każdy z nas ma dostęp do tego wszystkiego we własnej kieszeni.

Możliwości dzisiejszej technologii są niemal nieograniczone i wszystko wskazuje na to, że można z jej pomocą rozwiązać także wiele problemów i ułatwić załatwienie licznych spraw w instytucjach takich jak uczelnie wyższe. Począwszy od procesu aplikacji na uczelnię, wybór przedmiotów, czy wreszcie łatwy dostęp do aktualnego planu zajęć, ocen i zaliczeń – każde z tych zagadnień jest możliwe do zrealizowania bez wizyty studenta w dziekanacie. Mogłoby się zatem wydawać, że niekończące się kolejki do dziekanatu oraz informacje

o odwołaniu zajęć przekazywane studentom na kartce wywieszanej na drzwiach auli to już zamierzchną przeszłość.

Czy jednak rzeczywiście tak jest? Jak wygląda faktyczny poziom cyfryzacji na uczelniach w Polsce? Jak wiele problemów można rozwiązać online, a jak często studenci nadal muszą pojawiać się w dziekanacie? W jakim stopniu usprawniona została komunikacja na linii nauczyciel akademicki – student i czy dostęp do materiałów edukacyjnych oferowanych przez uczelnię został ułatwiony dzięki systemowi internetowemu? Wreszcie – z ilu z powyższych funkcji można skorzystać poprzez smartfona?

Odpowiedzi na powyższe pytania nie należą do łatwych. Mało tego – nie są także jednoznaczne. W trosce o jakość procesu studiowania wszystkich studentów w Polsce, Centrum Analiz Niezależnego Zrzeszenia Studentów przeprowadziło badanie, którego głównym zadaniem jest weryfikacja jakości cyfryzacji i użyteczności systemów informatycznych na uczelniach w Polsce oraz poznanie opinii studentów ze wszystkich części kraju na powyższy temat.

METODOLOGIA BADANIA

Cyfryzacja na polskich uczelniach

Raport Centrum Analiz NZS

NIEZALEŻNE ZRZESZENIE STUDENTÓW

METODOLOGIA BADANIA

Badanie „Cyfryzacja na polskich uczelniach” miało charakter ilościowy i zostało zrealizowane metodą CAWI, czyli za pośrednictwem anonimowej ankiety internetowej, którą respondenci wypełniali samodzielnie. W badaniu wzięło udział 529 osób.

Uczestnikami badania byli studenci polskich uczelni wyższych. Respondenci odpowiadali na pytania na podstawie własnych doświadczeń związanych z wykorzystaniem rozwiązań informatycznych na polskich uczelniach wyższych, zarówno w procesie edukacji, jak i obsługi studentów.

Zaznacza się, że każde użyte w niniejszej pracy stwierdzenie „studenci” i jemu podobne odnosi się tylko do studentów, którzy wzięli udział w badaniu, nie zaś do ogółu studentów w Polsce.

Kwestionariusz, stworzony przez zespół Centrum Analiz, składał się z 12 pytań o charakterze zamkniętym (jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru), jednego pytania otwartego oraz metryczki. Początkowe pytania miały charakter ogólny. Ich celem było poznanie ogólnych odczuć ankietowanych dotyczących administracji cyfrowej na uczelniach oraz obsługi studentów. Kolejne pytania dotyczyły konkretnych funkcjonalności systemów oraz stopnia ich wykorzystania przez nauczycieli akademickich. Respondenci mieli także szansę przekazania swojej subiektywnej opinii na powyższe tematy.

ANALIZA WYNIKÓW

Cyfryzacja na polskich uczelniach

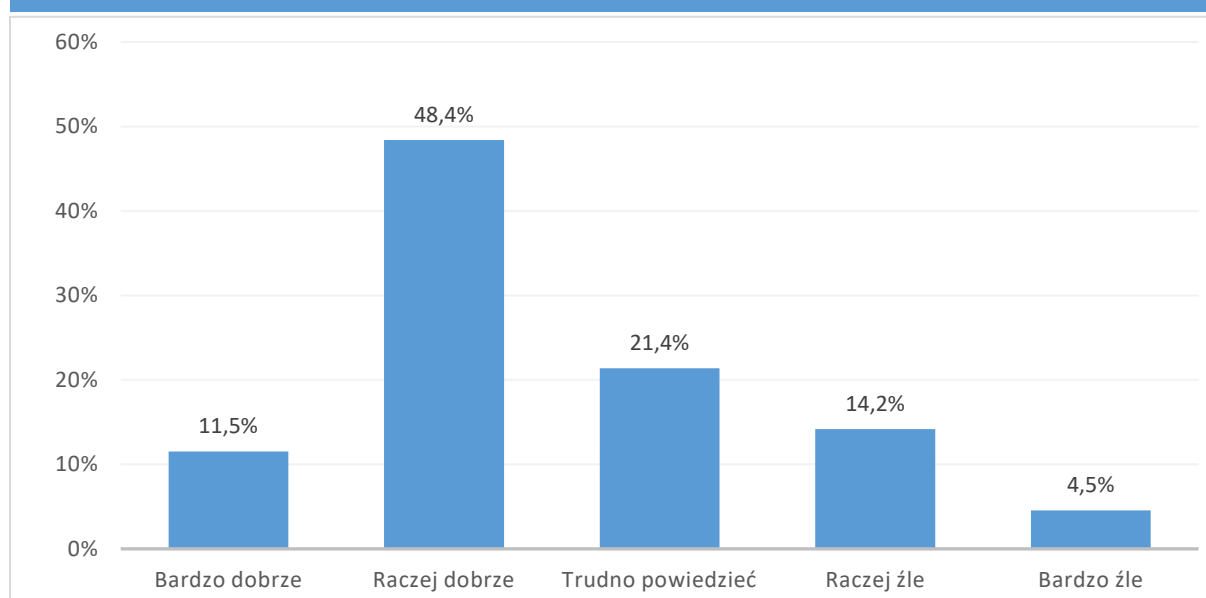
Raport Centrum Analiz NZS

NIEZALEŻNE ZRZESZENIE STUDENTÓW

Na początku badania zapytaliśmy studentów o ich opinię na temat funkcjonowania na uczelniach dziekanatu w jego stacjonarnej formie.

Wykres 1: Jak generalnie rzecz biorąc oceniasz pracę dziekanatu na Twojej uczelni? (Dane w %, N=529)

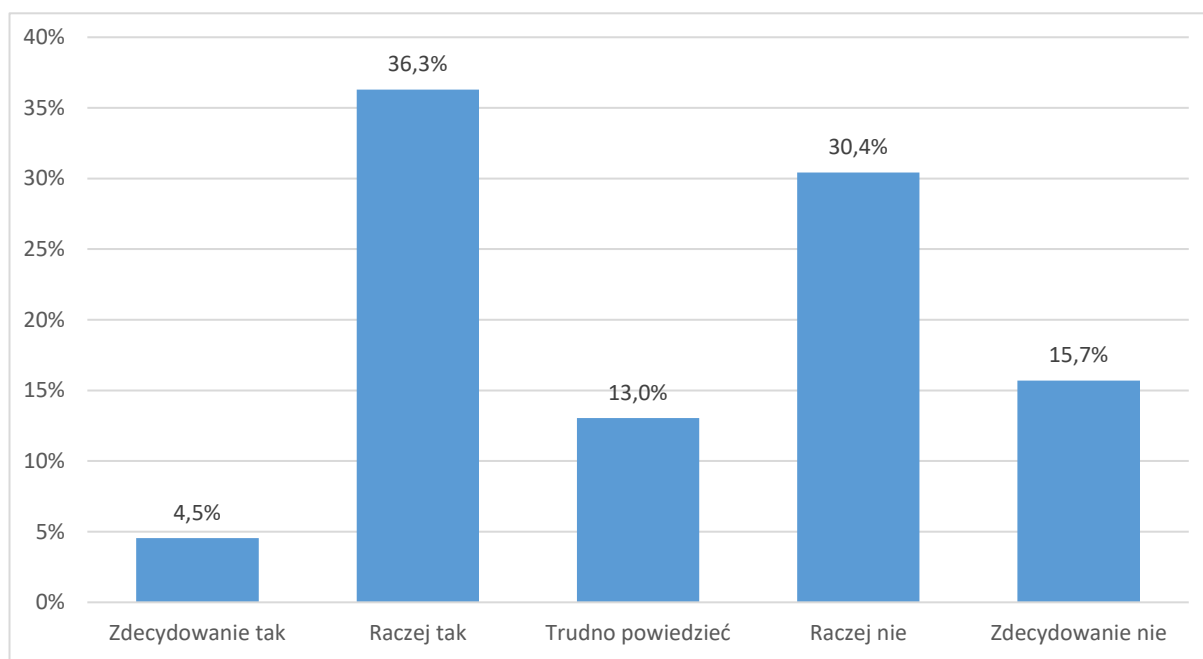

Jak wynika z powyższego wykresu, największy odsetek badanych (48%) wskazał, że *raczej dobrze* ocenia pracę dziekanatu. Drugą największą grupą (21%) byli studenci, którzy mieli mieszane uczucia co do funkcjonowania dziekanatu lub nie potrafili udzielić jednoznacznej odpowiedzi. Ponadto 12% respondentów ma bardzo dobrą opinię o funkcjonowaniu dziekanatu, co sumarycznie daje 60% studentów, którzy (mniej lub bardziej) pozytywnie postrzegają pracę dziekanatu. *Raczej źle* swój dziekanat oceniło 14% ankietowanych, a bardzo źle już tylko niecałe 5%.

Podsumowując, możemy dojść do wniosku, że studenckie żarty o paniach z dziekanatu powinniśmy traktować już raczej w kategoriach stereotypów i ponurej przeszłości, jako że aż 60% badanych ocenia jego działalność co najmniej *raczej dobrze*. Z odpowiedzi na pierwsze pytanie wynika, że dziekanat funkcjonuje efektywniej niż się o nim powszechnie sądzi. Jednocześnie mniej niż co piąty student podziela negatywne przekonanie na powyższy temat.

Następnie skonfrontowaliśmy powyższe rezultaty z oceną wirtualnego systemu funkcjonującego na uczelniach.

Wykres 2: Czy generalnie rzecz biorąc jesteś zadowolony z administracji cyfrowej (np. USOS, Wirtualny Dziekanat) na Twojej uczelni? (Dane w %, N=529)

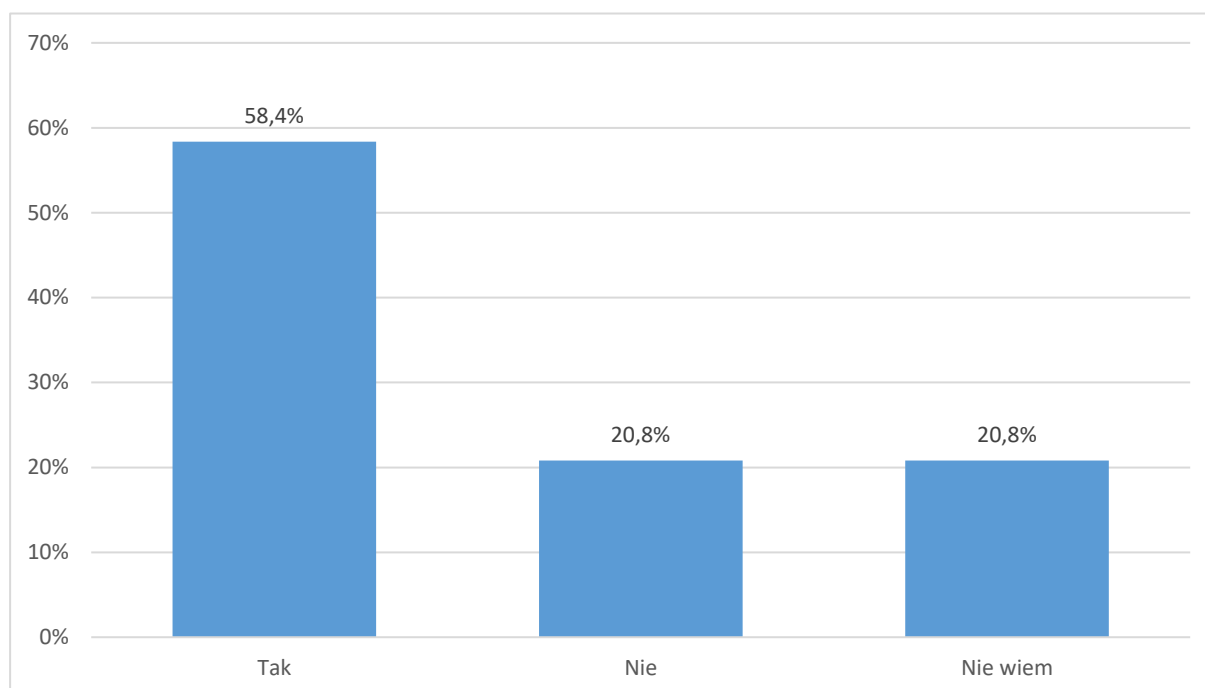

O ile respondenci w pierwszym pytaniu skłaniali się częściej do pozytywnych niż negatywnych odpowiedzi, o tyle w drugim ich opinie były już bardziej podzielone. Największy odsetek badanych studentów (36%) był *raczej zadowolony* z działania wirtualnego systemu na uczelni, a 4,5% respondentów było *zdecydowanie zadowolone* z jego działania. Mimo to, drugą najpopularniejszą odpowiedzią (30%) było *raczej nie*. Co więcej, aż 16% badanych wyraziło *zdecydowane niezadowolenie* z działania systemu administracyjnego na ich uczelni.

Przyczyny tak znacznych podziałów są złożone. Mogą wynikać z zastosowania różnych systemów na poszczególnych uczelniach lub odmiennych oczekiwań studentów co do ich funkcjonalności. Wynik ten daje jednocześnie podstawy stwierdzeniu, że znacząca część wirtualnych dziekanatów może być nieefektywna lub nie obejmować wszystkich niezbędnych i najbardziej użytecznych funkcji. Podsumowując – nie wszystkie uczelnie i ich systemy wirtualne nadążają za potrzebami studentów.

W kolejnych pytaniach zapyaliśmy o szczegóły dotyczące systemów oraz stopień wykorzystania ich funkcjonalności przez nauczycieli akademickich.

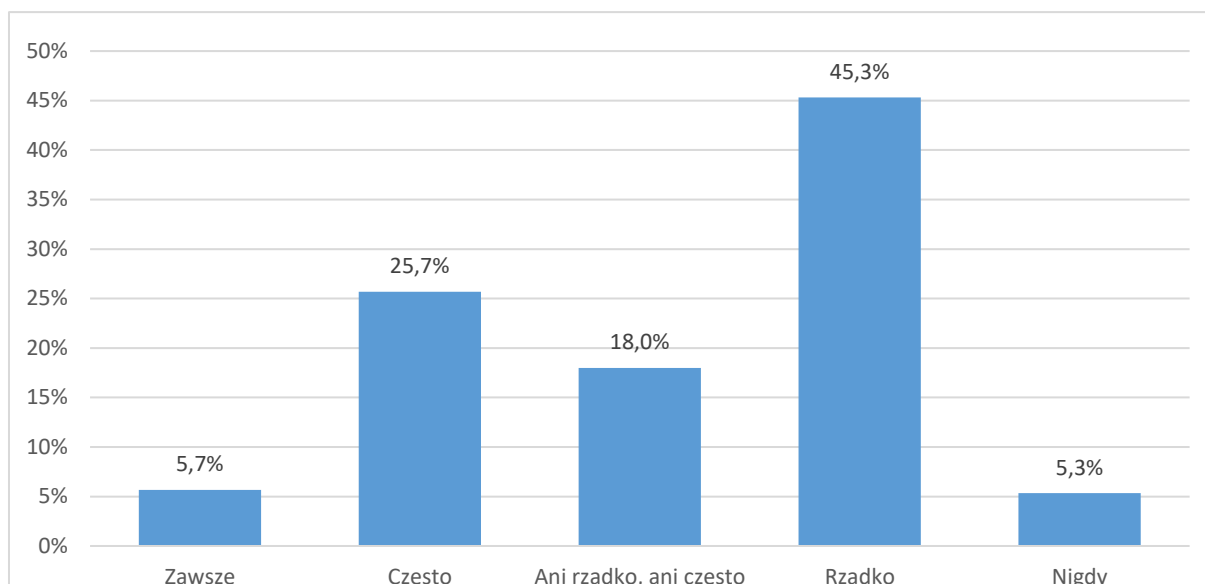
Wykres 3: Czy nauczyciele akademicy na Twojej uczelni mają możliwość korzystania z elektronicznej platformy do komunikacji ze studentami (oprócz e-mail)? (Dane w %, N=529)

Według stanu wiedzy ankietowanych studentów, większość nauczycieli akademickich (58%) ma dostęp do dedykowanej elektronicznej platformy umożliwiającej komunikację ze studentami, a jedna piąta (21%) takowego nie posiada. Pozostała część badanych (21%) nie wie, czy nauczyciele mają taką możliwość.

Z powyższych danych wynika, że zdaniem ankietowanych, większość nauczycieli akademickich ma możliwość korzystania z dedykowanych platform umożliwiających kontakt ze studentami w celu zapewnienia wysokiej jakości komunikacji na linii nauczyciel akademicki – student. Jednocześnie, aż 21% respondentów twierdzi, że pracownicy naukowci na ich uczelniach takiej opcji nie mają, a kolejne 21% ankietowanych nie posiada dostatecznej wiedzy na ten temat, co może oznaczać, że nauczyciele akademicy nie mają takiej możliwości lub z niej nie korzystają. Tak prezentujące się wyniki mogą wskazywać, że w najgorszym wypadku, ponad 40% respondentów nie komunikuje się z wykładowcami poprzez dedykowaną do tego platformę.

Wykres 4: Jak często nauczyciele akademicy na Twojej uczelni korzystają z elektronicznej platformy do bieżącej komunikacji ze studentami (oprócz e-mail)? (Dane w %, N=300)

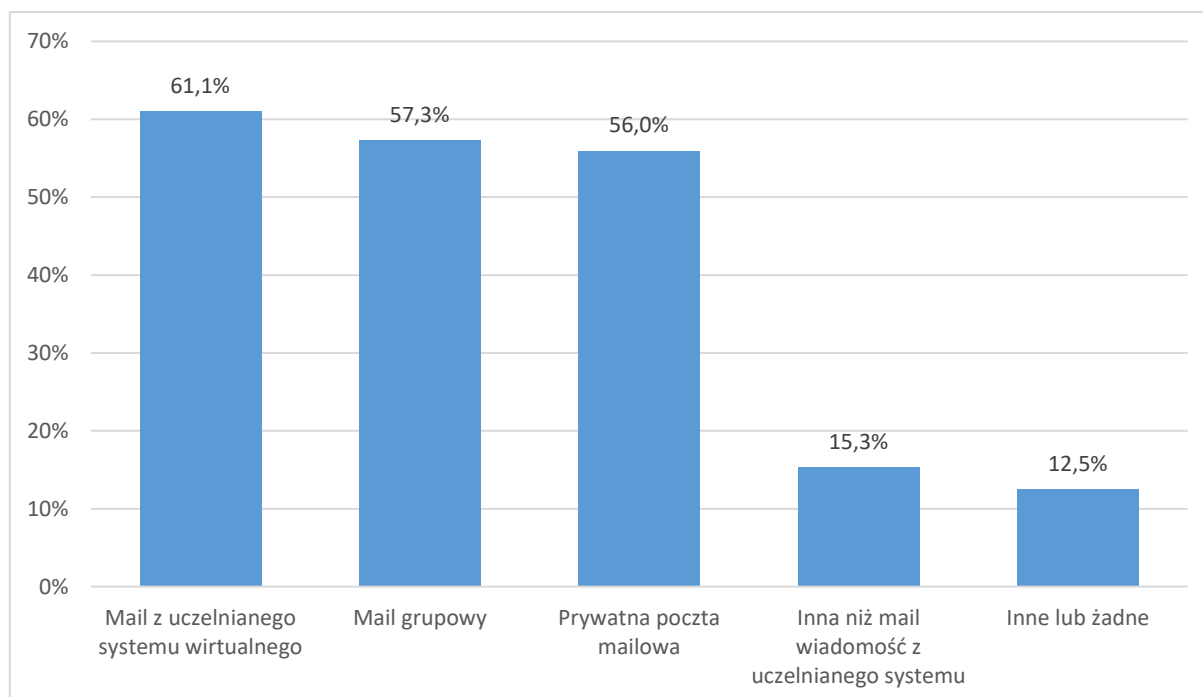

Najwięcej, bo około 45% ankietowanych (spośród 300 badanych studentów, którzy na pytanie 3. udzielili pozytywnej odpowiedzi) stwierdziło, że nauczyciele akademicy rzadko korzystają z elektronicznej platformy do kontaktu z nimi, a kolejne 5% nigdy nie doświadczyło kontaktu online z wykładowcą. Z drugiej strony, w 26% przypadków nauczyciele często z korzystają z tej możliwości, a 6% studentów twierdzi, że ich wykładowcy w każdej wymagającej tego sytuacji komunikują się z nimi przez internet. Pozostałe 18% badanych uważa, że nauczyciele nie korzystają z tej możliwości ani często, ani rzadko.

Wygląda na to, że pomimo dostępności elektronicznych systemów uczelnianych (58% odpowiedzi pozytywnych), wykładowcy albo nie odczuwają potrzeby bieżącej komunikacji ze studentami, albo wciąż w dużej części preferują jej tradycyjną formę. W związku z tym, studenci często dowiadują się o sprawach ich dotyczących w mniej wygodny i wolniejszy sposób (np. kartka na drzwiach auli z informacją o odwołaniu zajęć). Zaledwie 1/3 studentów, którzy wiedzą o istnieniu wirtualnego dziekanatu ocenia, że jest on wykorzystywany regularnie i na bieżąco. Konkludując, problem nieefektywnej komunikacji na linii wykładowca – student jest nie tylko problemem technicznym (np. braku

platformy komunikacyjnej). Powyższe dane dowodzą że, według ankietowanych, także sami nauczyciele akademicy nie wykazują zbyt dużej chęci używania dostępnych im środków.

Wykres 5. Z jakiej formy elektronicznej komunikacji korzystają nauczyciele akademicy na Twojej uczelni (wielokrotny wybór)? (Dane w %, N=529)

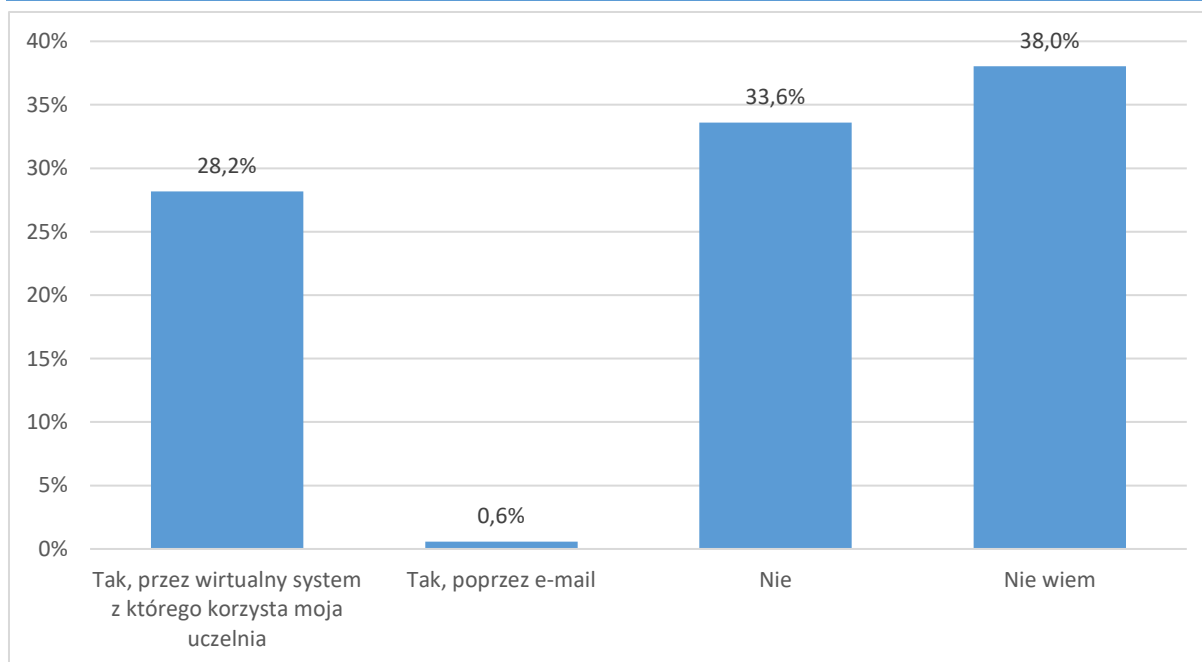

W powyższym pytaniu wielokrotnego wyboru ankietowani wskazali, że trzy najczęstsze formy przekazywania informacji online to: mail z uczelnianego wirtualnego systemu (61%), mail grupowy (57%) i prywatna poczta mailowa (56%). Zauważyć można, że sumarycznie wiadomości pochodzące z systemu stanowią ponad 73% odpowiedzi. Ponadto są one wspomagane dodatkową komunikacją poprzez grupową lub prywatną skrzynkę mailową. Wśród odpowiedzi z kategorii „Inne” występowały np. telefon, wiadomość SMS, wiadomość na Facebooku, strona internetowa wykładowcy.

Bazując na powyższych odpowiedziach oraz odnosząc się do pytania 3. można stwierdzić, że gdy wykładowcy chcą się skontaktować ze studentami online, preferują dokonanie tego poprzez wirtualny system uczelni, jeśli mają taką możliwość. Prawdopodobnie na uczelniach, gdzie taki sposób komunikacji nie funkcjonuje, nauczyciele akademicy i studenci radzą sobie zakładając grupowe skrzynki mailowe lub komunikując się drogą mailową bezpośrednio. W marginalnym stopniu występuje wciąż komunikacja

telefoniczna (nawet przez telefon stacjonarny). Z drugiej strony jednak na znaczeniu zyskują social media (tutaj ujęte w kategorii „Inne”).

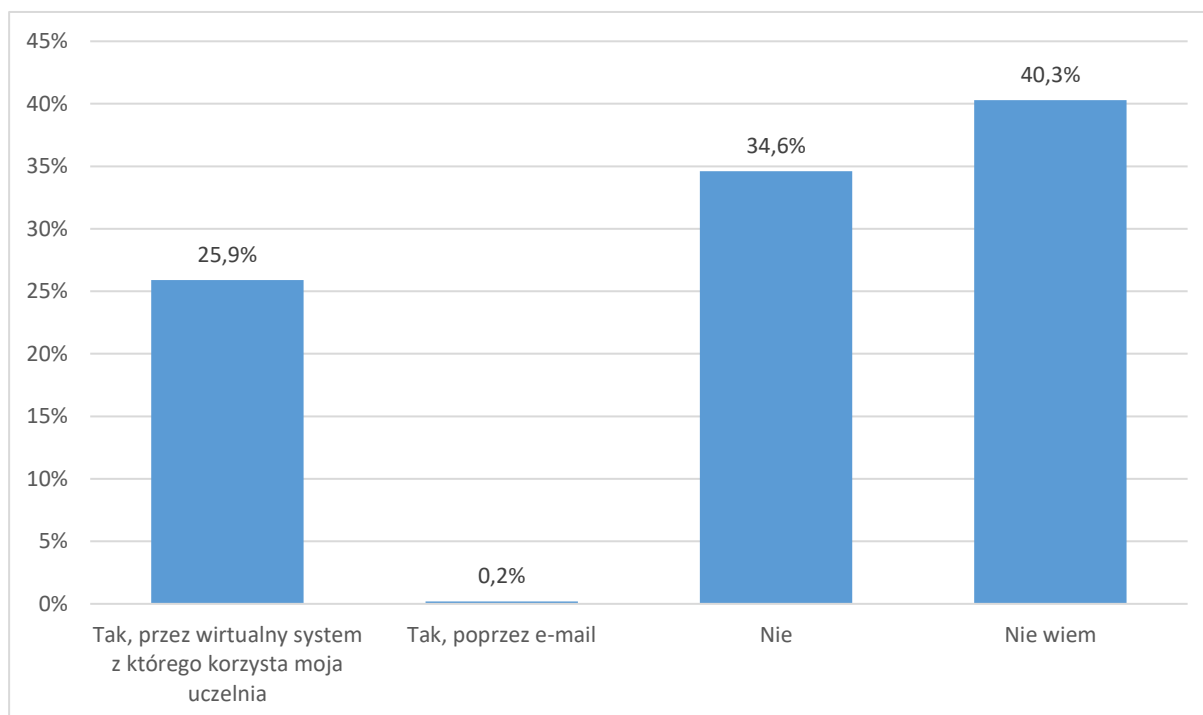
Wykres 6: Czy na Twojej uczelni jest możliwość składania elektronicznych wniosków o stypendium rektora dla najlepszych studentów (wielokrotny wybór)? (Dane w %, N=518)

Kolejnym pytaniem w badaniu było „Czy na Twojej uczelni jest możliwość składania elektronicznych wniosków o stypendium rektora dla najlepszych studentów?”. Największy odsetek respondentów (39%) stwierdził, że nie wie, czy jest możliwość składania wniosków elektronicznych dla najlepszych studentów na ich uczelni. Spośród studentów, którzy zadeklarowali wiedzę na ten temat, aż 64% nie ma takiej możliwości, a z kolei 36% takową posiada – w tym 1% poprzez e-mail.

Na uczelniach większości zbadanych studentów nie jest znany system składania elektronicznych wniosków o stypendium rektora dla najlepszych studentów lub go nie ma. Może to wynikać z faktu, że stypendium rektora dotyczy relatywnie niewielkiego ułamka studentów. Z drugiej strony, brak tej funkcji w większości uczelni może wynikać z faktu, że byłaby to funkcjonalność używana przez studentów (i to tylko tych, których stypendium za wyniki w nauce dotyczy) w najlepszym przypadku raz na semestr, a nawet tylko raz w roku.

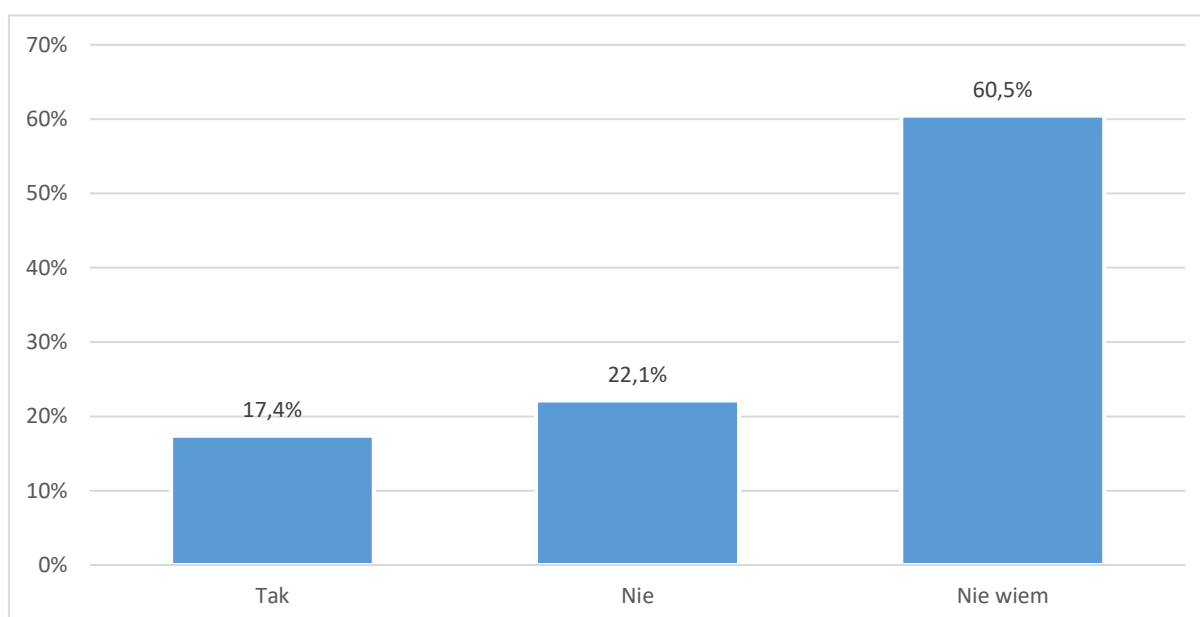
7. Czy na Twojej uczelni jest możliwość składania elektronicznych wniosków o stypendium socjalne (wielokrotny wybór)? (Dane w %, N=529)

Pytanie 7. dotyczyło składania elektronicznych wniosków o stypendium socjalne. Największy odsetek ankietowanych, podobnie jak w poprzednim pytaniu, nie zna (40%) lub nie posiada (35%) takiego systemu na swojej uczelni. Nieco ponad jedna czwarta (26%) respondentów posiada taki system.

Najwięcej ankietowanych studentów (40%) nie miało wiedzy na temat stypendiów socjalnych. Może to być spowodowane dobrym statusem finansowym tych respondentów, w związku z czym nie przysługuje im wsparcie finansowe. Z pozostałych odpowiedzi nieznaczna większość (57%) nie miała możliwości złożenia wniosku o stypendium socjalne drogą elektroniczną. Różnica nie była jednak znacząca. Powyższy stan może wynikać z faktu, że wnioski o stypendium socjalne składa się zazwyczaj nie częściej niż 2 razy w roku. Dodatkowo nie dotyczą one wszystkich studentów, więc uczelnie mogły uznać umieszczenie takiej funkcji w systemie informatycznym za nieistotne.

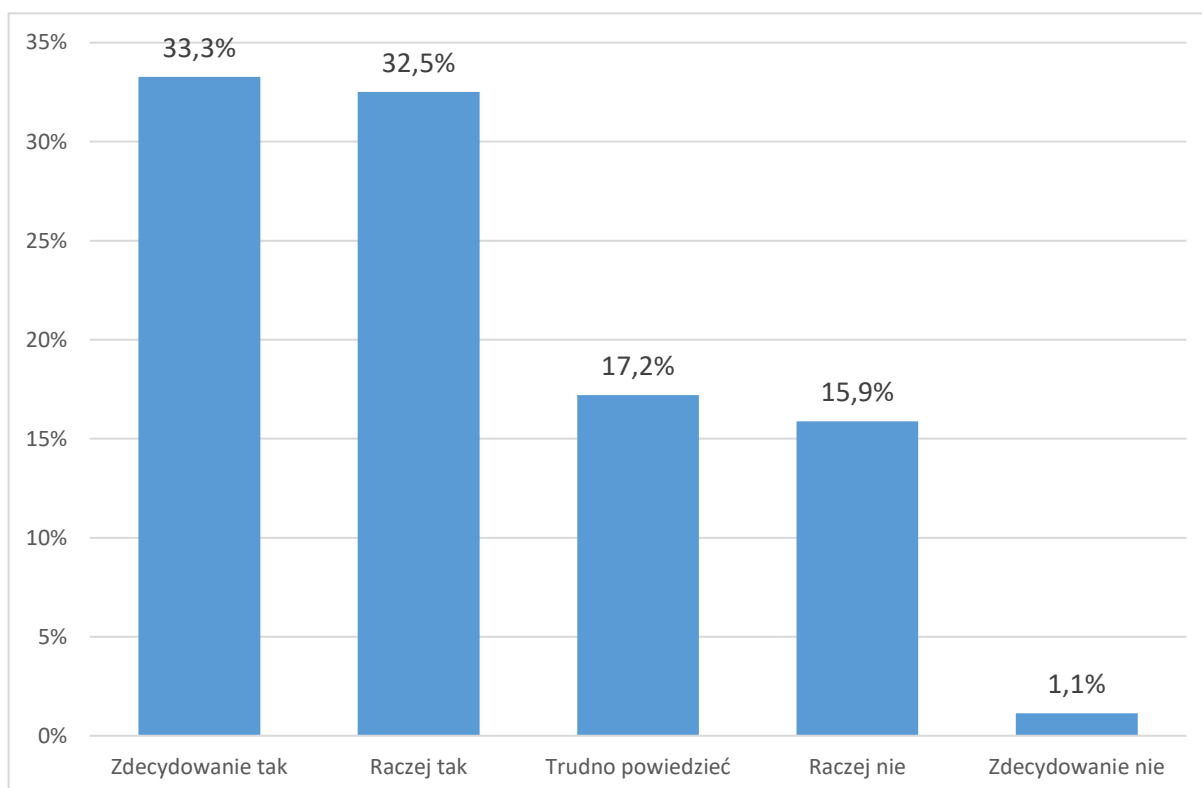
Wykres 8. Czy na Twojej uczelni jest możliwość składania elektronicznych wniosków o miejsce w akademiku? (Dane w %, N=529)

Spośród 39% studentów, którzy wiedzieli, czy na ich uczelni istnieje możliwość składania elektronicznych wniosków o miejsce w domu studenckim, 44% (a 17% ogólnie) zadeklarowało, że jest to możliwe, natomiast większość, bo 56% (a 22% ogólnie) wybrała przeciwną opcję. Oznacza to, że w mniej niż połowie polskich uczelni studenci mają możliwość aplikacji do akademika online.

Wciąż, pomimo wysokiego stopnia rozwoju technologicznego oraz ogólnej informatyzacji usług, większość naszych respondentów zadeklarowała, że ich uczelnia wymaga przedłożenia niezbędnych do aplikacji dokumentów sposobem tradycyjnym. Jednocześnie, aż 61% studentów nie posiada wiedzy na powyższy temat. Może to wynikać z ich niewielkiego zainteresowania mieszkaniem w akademikach – ceny domów studenckich są w wielu miejscowościach zbliżone do cen pokoi w mieszkaniach prywatnych, a standard mieszkania w nich jest niejednokrotnie niższy.

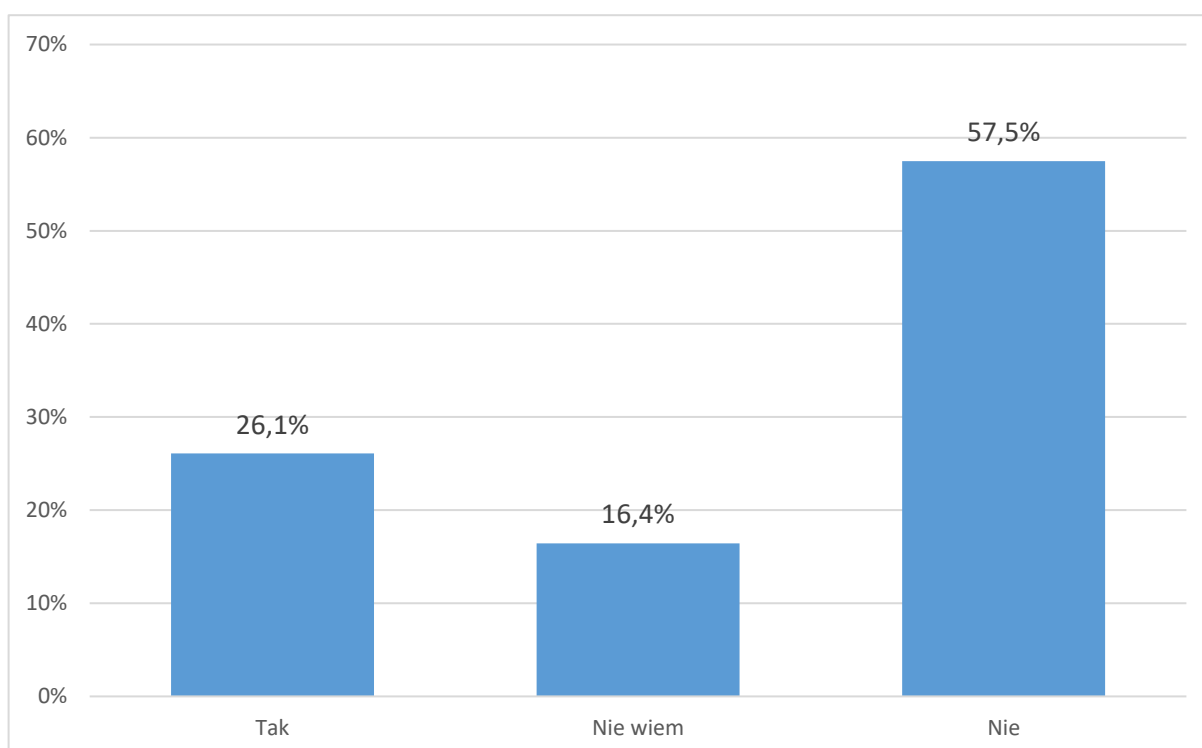
Wykres 9. Czy według Ciebie elektroniczny system na Twojej uczelni powinien ulec zmianie? (Dane w %, N=529)

Blisko dwie trzecie ankietowanych stwierdziło, że elektroniczny system na ich uczelni powinien ulec zmianie. Jednocześnie dokładnie 1/3 respondentów uznała, że zdecydowanie wymagana jest zmiana systemu. Za ledwie co szósty respondent uważa, że rozwiązania stosowane na jego uczelni są skuteczne. Tylko 1% studentów stwierdził, że ich system absolutnie nie wymaga zmian – funkcjonuje bardzo dobrze.

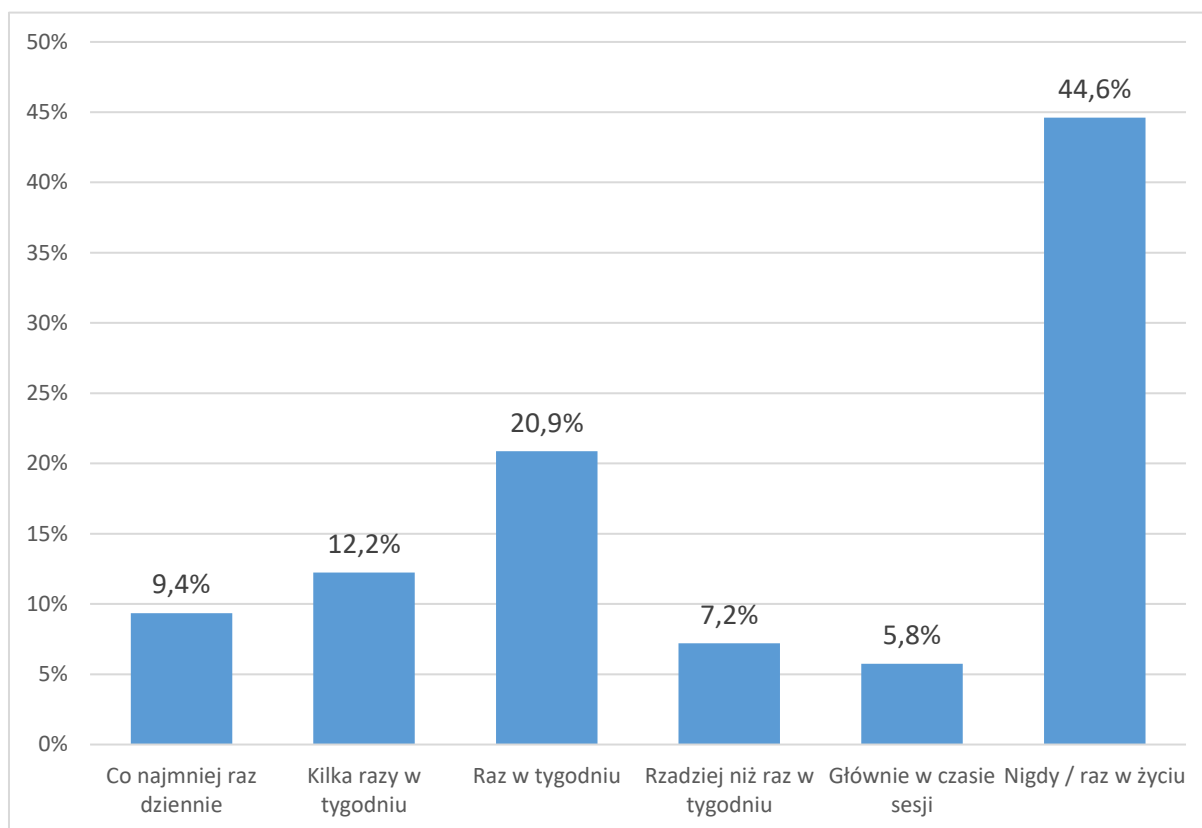
Z powyższych odpowiedzi wynika, że systemy wirtualne na polskich uczelniach są w dużej mierze nieefektywne lub mało użyteczne. Aż pięciu na sześciu studentów wyraziło negatywny lub co najwyżej obojętny stosunek do jakości platformy wirtualnej na ich uczelni. Świadczy to stanowczo na niekorzyść tych systemów. Wygląda na to, że nie oferują one wielu potrzebnych funkcji, być może mają także liczne błędy czy niedoskonałości. Opinii systemom informatycznym nie pomagają poprawić też nauczyciele akademicy którzy, według respondentów, często niechętnie lub niewłaściwie z nich korzystają, co wywołuje u studentów dodatkową frustrację.

Wykres 10. Czy istnieje aplikacja mobilna dla elektronicznego systemu Twojej uczelni? (Dane w %, N=529)

Ponad połowa (58%) studentów twierdzi, że nie istnieje aplikacja mobilna dla elektronicznego systemu ich uczelni. Z kolei 26% studentów ma dostęp do takiego rozwiązania. Oznacza to, że około jedna czwarta respondentów uczy się na uczelniach idących z duchem czasu, które postanowiły stworzyć aplikację umożliwiającą dostęp do systemu uczelnianego z pozycji smartfona. Informacja ta brzmi pozytywnie, szczególnie biorąc pod uwagę relatywnie krótki okres popularności smartfonów.

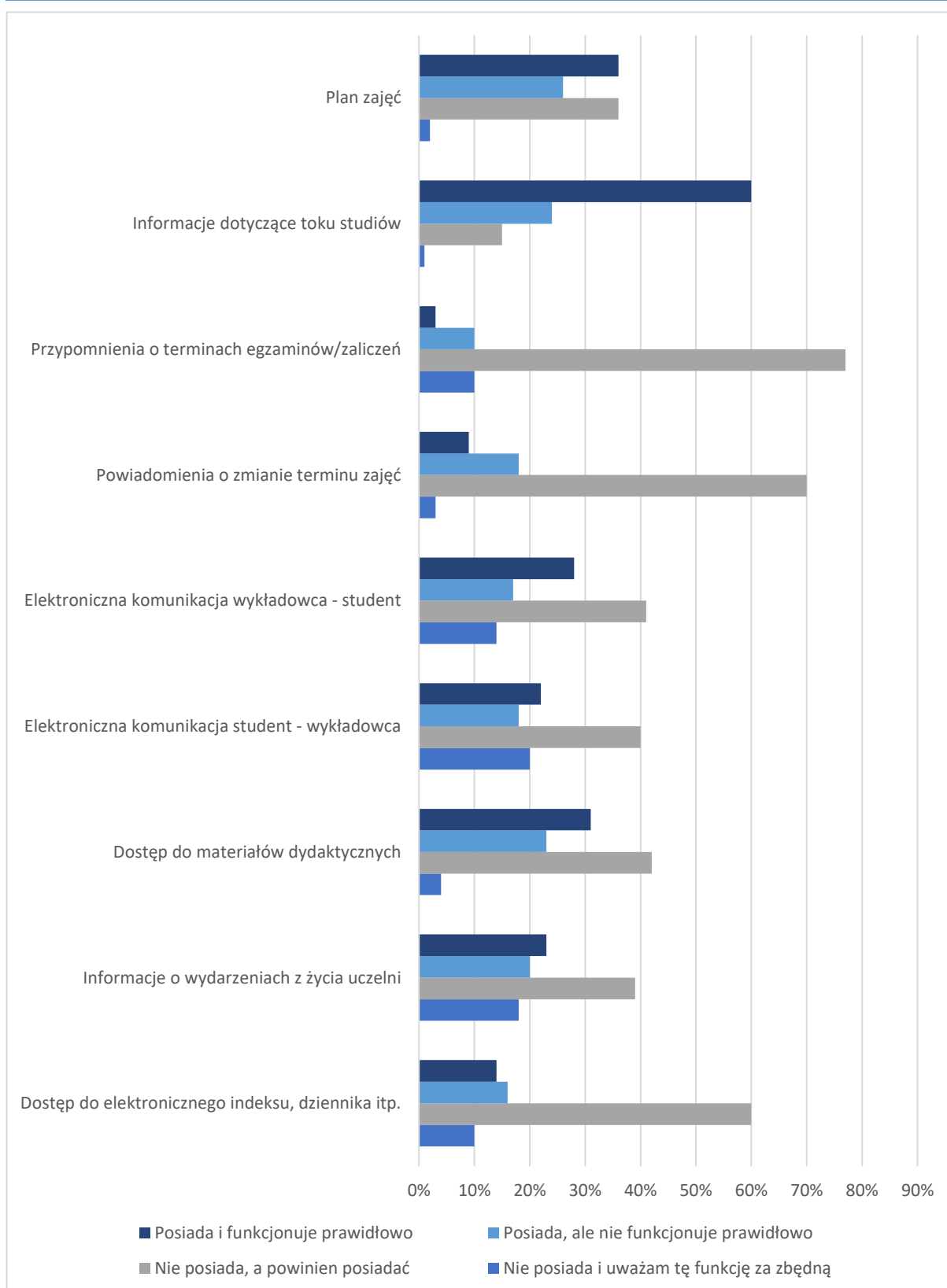
Wykres 11. Jak często korzystasz z aplikacji mobilnej służącej obsłudze studenta?
(Dane w %, N=138)

Spośród 26% respondentów, którzy zadeklarowali, że istnieje aplikacja mobilna dedykowana dla ich uczelnianego systemu wirtualnego, niemal połowa (45%) zadeklarowała, że nie użyła jej nigdy lub raz w życiu. Na drugim biegunie znajduje się 42% studentów, którzy korzystają z niej stosunkowo regularnie (przynajmniej raz w tygodniu). Dodatkowo, około 13% ankietowanych używa aplikacji rzadko (rzadziej niż raz w tygodniu lub tylko w czasie sesji egzaminacyjnej).

Przyczyny tego zjawiska mogą być różnorodne: możliwe, że aplikacje są niefunkcjonalne lub niskiej jakości. Mogą też nie być dostępne na wszystkie systemy operacyjne na smartfonach. Niewykluczone także, że zwyczajnie nie odpowiadają one potrzebom studentów. Z uwagi na to, że w badaniu nie podjęto problemu przyczyn tego faktu, powyższa kwestia jest warta poruszenia w kolejnych badaniach.

Wykres 12. Które z poniższych funkcjonalności posiada aktualny system informatyczny Twojej uczelni oraz które z nich chciał(a)byś, aby posiadał w przyszłości? (Dane w %, N=529)

W pytaniu 12. respondentów zapytano o to, które z wymienionych funkcjonalności posiada aktualny system informatyczny na ich uczelniach. Dodatkowo, poproszono o wskazanie tego, czy owe elementy systemu działają prawidłowo, a także o ocenę ich istotności. Z badań wynika, że funkcją, która najczęściej występuje w systemach informatycznych uczelni jest dostęp do informacji dotyczących toku studiów (60% wskazań). Co ciekawe, 15% respondentów wskazuje, że nie ma cyfrowego dostępu do podstawowych danych na temat swoich studiów, a 24% uważa, że element ten nie działa prawidłowo.

Istotna, szczególnie z punktu widzenia studentów pierwszych roczników, którym początkowo może być trudno odnaleźć się w akademickim świecie, wydaje się być kwestia związana z dostępem do planu studiów poprzez system informatyczny uczelni. W tym przypadku zaledwie 36% ankietowanych studentów wskazało, że system posiada taką funkcję i działa prawidłowo. Spośród badanych, 26% wskazało, że taka funkcjonalność istnieje, ale nie działa prawidłowo, a 36% że system nie ma takiej funkcjonalności, wskazując zarazem na to, że byłoby to użyteczne.

Badani studenci wskazali, że najbardziej w informatycznych systemach uczelni brakuje im przypomnień o terminach egzaminów i zaliczeń (77%), a także powiadomień o ewentualnym odwołaniu zajęć oraz zmianie ich terminów (70%). Istotny dla ankietowanych jest także brak dostępu do szczegółowych informacji na temat studiowania, np. dostępu do elektronicznego indeksu, dziennika (60%).

Ankietowani uznali, że najbardziej zbędne funkcje systemu informatycznego uczelni to: komunikacja poprzez ów system, zarówno na linii student – wykładowca, jak i wykładowca – student (odpowiednio 20% i 14%). Wynikać może to z tego, że powszechna jest forma komunikacji oparta o e-mail i studenci nie widzą potrzeby zmian w tym zakresie. Wskazywano także na dostęp do informacji z życia uczelni (18%), informacje takie znajdują się często na stronach internetowych oraz w formie ogłoszeń papierowych, stąd studenci mogli uznać, że jest to wystarczająca forma podawania informacji.

Zauważyć można, że wielu respondentów wskazywało na niepoprawne działanie lub brak podstawowych funkcjonalności informatycznego systemu na ich uczelniach, takich które stanowią fundament (np. wspomniany plan zajęć, dostęp do podstawowych danych), a także na elementy informatycznego systemu, które mogą realnie wpłynąć na wyższy komfort studiowania (np. dostęp do materiałów dydaktycznych).

13. Czy posiadasz jakieś dodatkowe uwagi bądź spostrzeżenia odnośnie elektronicznego systemu na Twojej uczelni?

Na koniec zapytano studentów o to, czy posiadają jakieś dodatkowe uwagi lub spostrzeżenia odnośnie elektronicznego systemu na swoich uczelniach. Pytanie miało charakter otwarty. Poniżej przedstawiono wykaz najczęściej wskazywanych problemów.

Studenci często opowiadali się za tym, że obowiązkiem uczelni powinno być dodanie do systemu informatycznego kontaktów mailowych do poszczególnych wykładowców, gdyż poszukiwanie ich na stronach internetowych uczelni lub wydziałów jest uciążliwe i często nieskuteczne.

Ankietowani wskazywali także na potrzebę ustandaryzowania wszelkich działań na linii student – wykładowca, szczególnie w zakresie komunikacji, argumentując to tym, że różni prowadzący wymagają różnych form kontaktu i wtedy tworzy się niepotrzebny chaos.

Znaczna część respondentów zwracała uwagę także na to, że istnieje problem z dostępem do informatycznego systemu na ich uczelniach, co może być spowodowane złym stanem infrastruktury cyfrowej. Problem ten jest dla studentów szczególnie uciążliwy, gdy trwa sesja lub muszą wykonać jakieś działanie w systemie (np. pobranie pliku w celu wykonania ćwiczenia), a ten odmawia posłuszeństwa.

Często wskazywano także, że problemem jest internetowa rejestracja studentów na wybrane przedmioty, która odbywa się na zasadzie „kto pierwszy, ten lepszy”. Problem ten wynika z jednej strony ze słabych serwerów („wygrywają” studenci, którym akurat uda się wejść na stronę), a z drugiej z tego, że wszelkich zmian można dokonać najczęściej stacjonarnie, na uczelni, a zatem wymaga to składania odpowiednich wniosków w formie papierowej.

Pojawiały się też wskazania, że powinna nastąpić integracja wszystkiego, co związane z uczelnią w jednym systemie elektronicznym oraz zmuszenie wykładowców, by go używali (część studentów wskazywało, że muszą dopraszać się np. o wpisanie ocen do elektronicznego dziennika). Studenci mieli podzielone zdanie, co do aplikacji mobilnej. Część uważa, że sprawnie działający system cyfrowy uczelni, oparty na stronie internetowej jest lub byłby wystarczający, a niektórzy twierdzą, że aplikacja na telefon znacznie

poprawiłaby komfort studiowania, w tym np. sprawdzania ocen. Studenci często poszukują informacji np. o wykładowcach czy terminach zajęć na stronach internetowych uczelni, a te nie zawsze są responsywne (niedostosowane do innych urządzeń niż komputer/laptop). Zdaniem części badanych jest to argument za tym, aby dodatkowo wyposażyć uczelnię system cyfrowy w aplikację mobilną, na której byłyby wszelkie potrzebne dla studenta informacje.

METRYCZKA

Cyfryzacja na polskich uczelniach

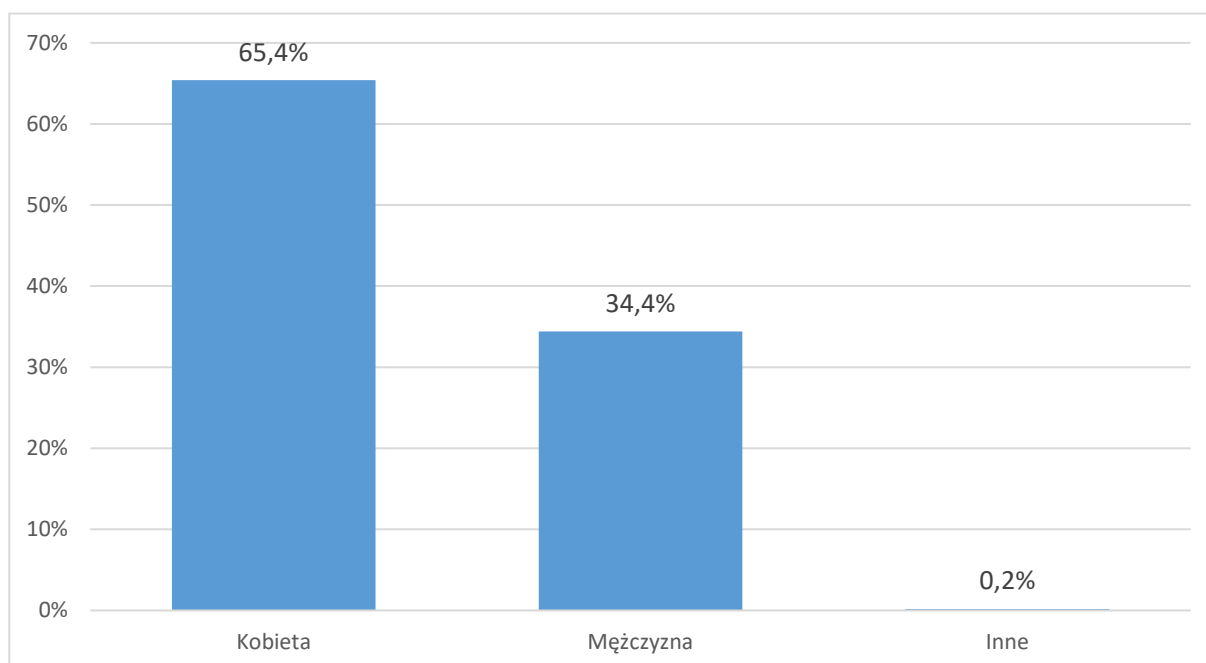
Raport Centrum Analiz NZS

NIEZALEŻNE ZRZESZENIE STUDENTÓW

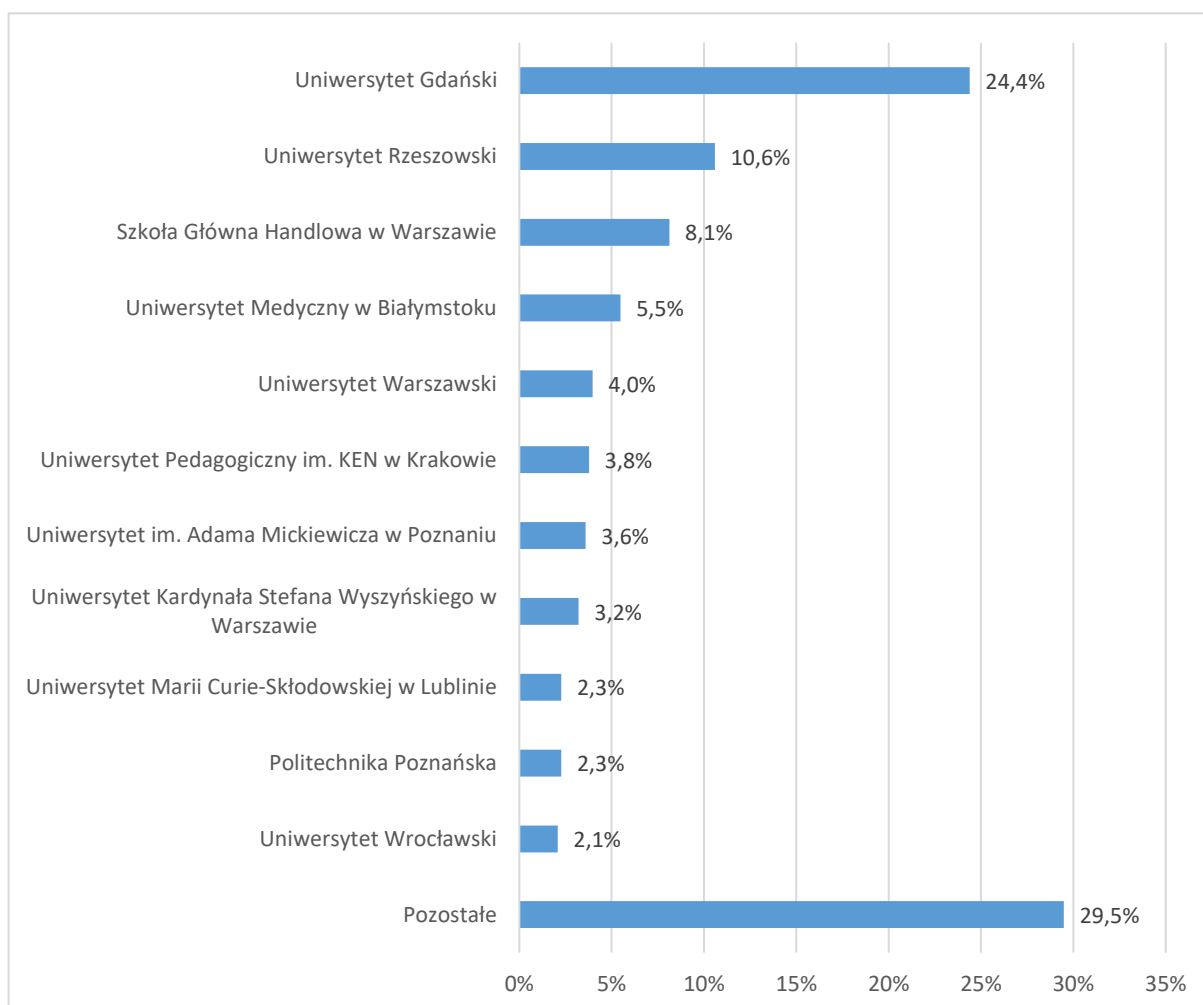
METRYCZKA

Wykres 13: Płeć Respondentów (Dane w %, N=529)

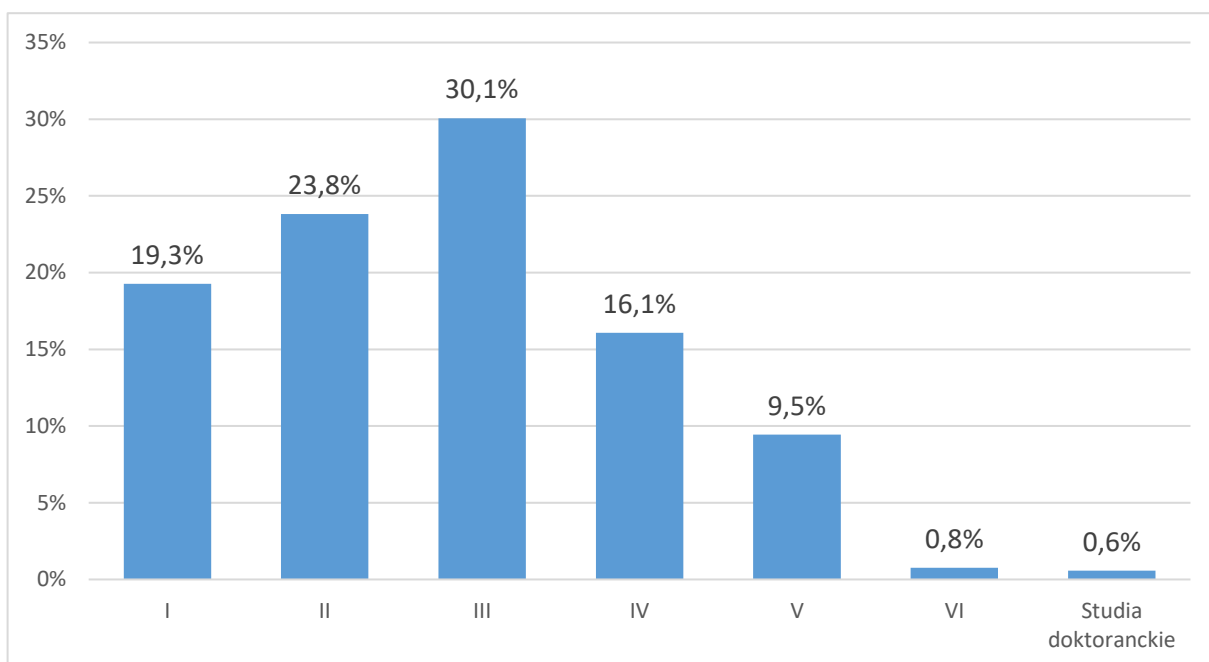
W badaniu udział wzięło 529 osób. Spośród nich około 65% stanowiły kobiety, a blisko 35% mężczyźni.

Wykres 14: Uczelnie (Dane w %, N=529)

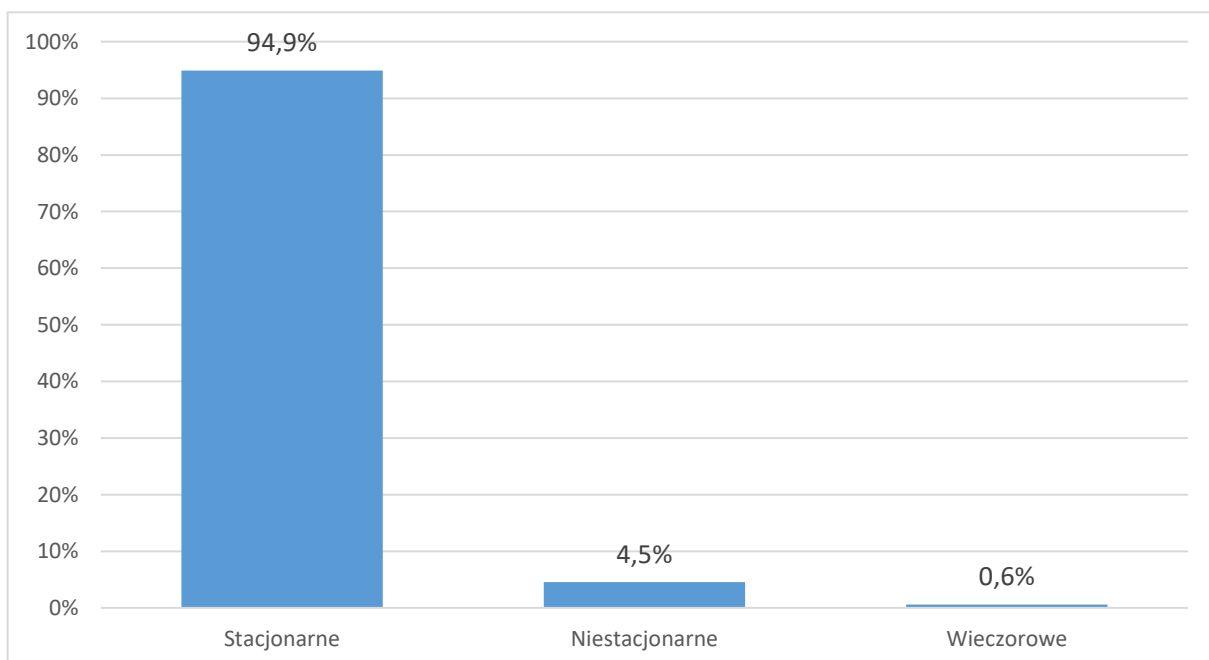

Respondenci pochodzą z 58 różnych uczelni w całej Polsce. Największą grupę badanych stanowili studenci Uniwersytetu Gdańskiego (24%). Na kolejnych miejscach znalazły się Uniwersytet Rzeszowski (11%), Szkoła Główna Handlowa (8%) i Uniwersytet Medyczny w Białymstoku (6%). Poza największymi ośrodkami akademickimi, takimi jak: Warszawa, Kraków czy Poznań w badaniu wzięli udział respondenci z mniejszych miast, takich jak Tarnów, Toruń, Olsztyn, Zielona Góra czy Siedlce.

Wykres 15: Rok studiów (Dane w %, N=529)

Wykres 16: Forma studiów (Dane w %, N=529)

Również jeśli chodzi o rok studiów, w badaniu udział wzięły cały przekrój studentów, od I roku aż po studia doktoranckie. Największą grupę stanowił III rok z 30% respondentów. Wiek badanego nie ma w badaniu większego znaczenia – już na pierwszym roku studiów spotykamy się ze znaczną większością funkcjonalności oferowanych (lub nie) przez wirtualny system uczelni.

W przeciwieństwie do powyższego, niekwestionowaną większość ankietowanych stanowili studenci stacjonarni – aż 95%. To oni, obcując z uczelnią na co dzień, mają z systemami wirtualnymi najwięcej do czynienia.

ZAKOŃCZENIE

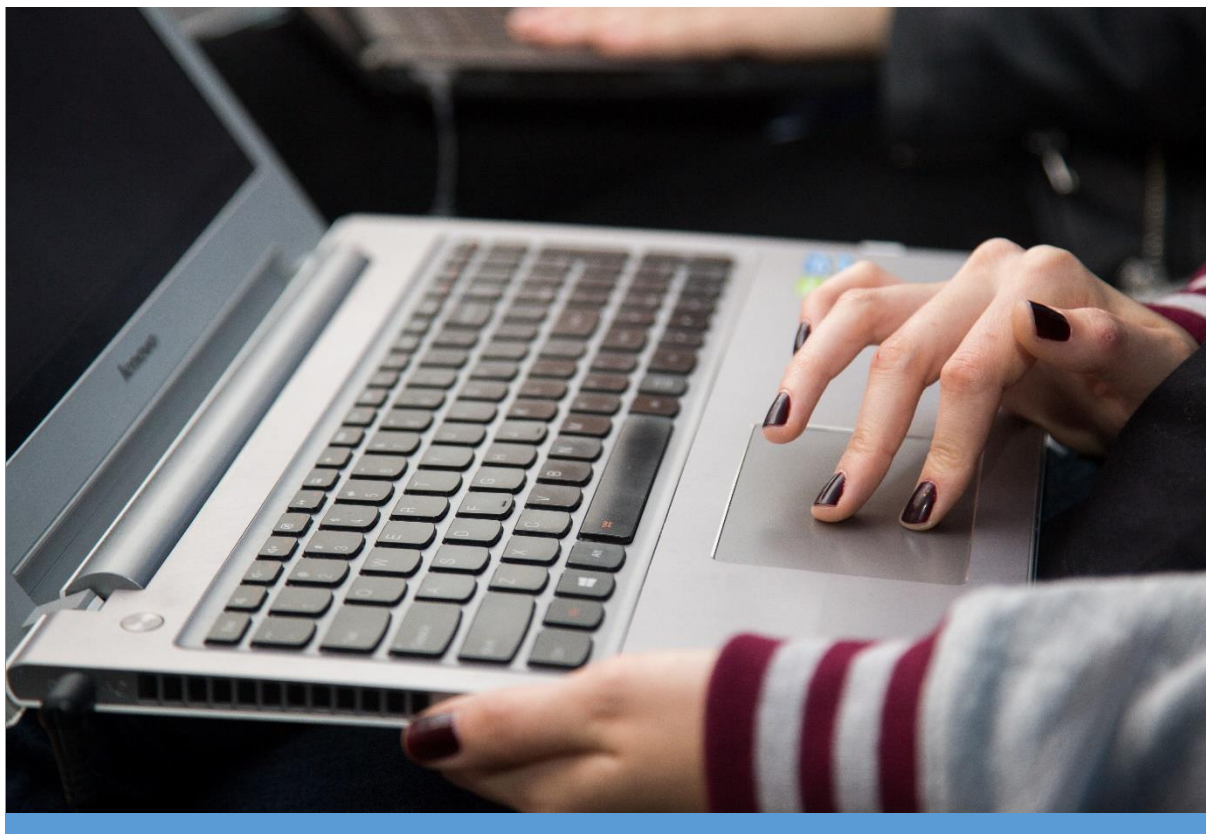
Cyfryzacja na polskich uczelniach

Raport Centrum Analiz NZS

NIEZALEŻNE ZRZESZENIE STUDENTÓW

ZAKOŃCZENIE

Nietrudno dostrzec ciągłe zmiany zachodzące wokół nas. Żyjemy coraz szybciej, wspomagamy się internetem i aplikacjami mobilnymi. Jednak fakt, że są one z nami przy codziennych czynnościach nie musi oznaczać, że znajdują swoje zastosowanie i funkcjonują dobrze w postaci systemów informatycznych na uczelniach wyższych. Jak pokazało powyższe badanie, instytucje te co prawda w większości posiadają systemy informatyczne, jednak nie zawsze funkcjonują one tak, jakby życzyli sobie tego studenci.

Celem powyższej pracy było zbadanie stanu cyfryzacji na uczelniach wyższych w całej Polsce, poziomu jej wykorzystania oraz stopnia, w jakim zastąpiła tradycyjny kontakt studenta z szeroko pojętą uczelnią. W pracy zbadano szerokie spektrum spraw powiązanych z tematem cyfryzacji, od poziomu zadowolenia studentów ze stacjonarnego dziekanatu, przez funkcje systemów informatycznych na uczelniach, aż po opinie studentów na temat ich funkcjonowania.

Wbrew obiegowym opiniom dotyczącym fatalnych doświadczeń studentów związanych z przebywaniem i załatwianiem spraw w dziekanacie stwierdzono, że studenci są generalnie zadowoleni ze stacjonarnej formy tego organu na ich uczelni. Taką opinię wyraziło około 60% badanych, a tylko 19% miało odmienne zdanie. Należałoby zatem obalić mit, że w dziekanacie nie można nic załatwić, a wizyta tam wiąże się z późniejszą potrzebą wsparcia mentalnego petenta. Inaczej prezentowała się opinia respondentów na temat cyfrowej formy administracji. Tutaj, nieznacznie większa część ankietowanych (46%) wyraziła swoje niezadowolenie z funkcjonowania systemu, w kontraście do jedynie 41% pozytywnie nastawionych studentów. Wynika to przede wszystkim z faktu, jak pokazały późniejsze odpowiedzi, że systemy informatyczne na uczelniach nie funkcjonują w odpowiedni sposób.

Po pierwsze, systemy nie posiadają wielu funkcjonalności, które studenci wskazali jako ważne lub niezbędne. Należały do nich przede wszystkim przypomnienia o zbliżających się terminach egzaminów (77% respondentów wskazało, że ta funkcjonalność nie jest obecna w systemie, a powinna być), przypomnienia o zmianie terminu lub odwołaniu zajęć (70%), czy chociażby dostęp do elektronicznego indeksu (60%). Mniejsze, ale nadal liczne grupy ankietowanych wskazały także kwestie takie jak komunikacja na linii wykładowca – student i na odwrót oraz dostęp do materiałów dydaktycznych, jako wymagające znaczącej poprawy. Problem komunikacji jest bardziej złożony. Około pięćdziesiąt procent respondentów wskazuje, że nauczyciele akademicy, pomimo takiej możliwości, nie korzystają z systemów informatycznych do komunikacji. Wywołuje to wśród studentów frustrację, ponieważ niezbędne narzędzia są obecne, a brakuje chęci i zaangażowania osób, dla których zostały stworzone. Dodatkowo, wciąż w większej liczbie uczelni nie ma możliwości składania wniosków o stypendium rektora lub socjalne, a także o miejsce w domu studenckim. Powyższe informacje można by podsumować jednym zdaniem: aż dwie trzecie ankietowanych odpowiedziało, że system elektroniczny na ich uczelni powinien ulec zmianie. Stawia to poziom cyfryzacji na uczelniach w Polsce w bardzo niekorzystnym świetle.

Oczywiście, nie należałoby twierdzić kategorycznie, że cyfryzacja jest w opłakanym stanie. Respondenci wymienili też pozytywne strony tego procesu, pomimo że było ich znacznie mniej. Przede wszystkim, większość ankietowanych wskazała, że komunikacja studentów z wykładowcą odbywa się drogą elektroniczną: poprzez maile z uczelnianego systemu wirtualnego (61%), dzięki pomocy grupowej (57%) lub prywatnej (56%) skrzynki

mailowej. Większość studentów ma także dostęp do dobrze funkcjonujących narzędzi zawierających informacje o toku studiów (60%). Drugą najczęściej występującą funkcją w tej kategorii był dostęp do planu zajęć – w sposób prawidłowy działał on u 36% respondentów. Należy też dodać, że w związku z olbrzymią popularnością smartfonów, około jedna czwarta ankietowanych odpowiedziała, że ich uczelnia posiada aplikację mobilną. Jednak spośród tych osób, zaledwie 55% stwierdziło, że skorzystało z niej więcej niż 1 raz.

Badanie przeprowadzone na ponad połowie tysiąca studentów z kilkudziesięciu uczelni w Polsce ukazało negatywny obraz cyfryzacji w tych instytucjach. Skala tego problemu jest znacząca, o czym świadczy przede wszystkim fakt, że dwie trzecie ankietowanych stwierdziło, że system informatyczny na ich uczelni powinien ulec zmianie. Cyfryzacja w Polsce w 2019 roku, już 15 lat po przystąpieniu do Unii Europejskiej, w kraju, gdzie dostęp do internetu ma 84,2 % gospodarstw domowych (Główny Urząd Statystyczny, „Społeczeństwo informacyjne w Polsce w 2018r.”), a internet w kieszeni ponad 85 % ludności w wieku 16-24 (Główny Urząd Statystyczny, 2019, „Polska w liczbach 2019”), niestety dopiero raczkuje. Dotykają ją problemy zarówno technologiczne – słabe systemy, a nawet zwyczajnie ich brak, jak i mentalne – brak chęci nauczycieli akademickich do korzystania z nich. Powszechnie występujące i jednocześnie poprawnie funkcjonujące aspekty cyfryzacji, to niestety przypadki incydentalne. Rekapitułując, cyfryzacja na polskich uczelniach wymaga sprawnej i gruntownej przebudowy, która usprawniłaby znacznie życie na uczelni zarówno studentom, nauczycielom akademickim, jak i pracownikom administracyjnym.

Autorzy raportu:

Krzysztof Białas
Filip Bieńkowski
Sebastian Moskalski
Michał Walnik
Adam Zamczuła
Karolina Karczmarek
Justyna Kołodziej
Łukasz Karolkiewicz
Natasza Tomyślak

Opracowanie graficzne:

Miriam Stube
Daniel Demczuk
Stefania Zdral